dunt et expiunt vim mortis Xti; q jam ipsos faciebat confidentes, qmdm solet deus opus suum q incepit, pficere et gratiam suam magis magisq augere, donec plenè pficiat in coelis.

Cap: XX.

Capite vigesimo continet hrīa resurrectōis et apparitōum Xti factarum discipulis, dum adhuc agerent Hierosolymæ.

Dividi pt in tres partes. Prima continet testimonia tum Mariæ tum Petri et Johannis de Xti resurrectōe usq ad v. 11. Secunda varias Xti apparitōes post resurrectōem à v. 11. usq ad 30. Tertia Epilogum v. 30. et 31.

In prima parte ocurrit

Primò testimonium Mariæ Magdalenæ eus describit

a. factum circa Xtm et eus sepulchrum.

b. eus tempus.

c. Eventus q erat q lapidem à monumento ablatum cerneret v. 1.

d. Nuncium eus q viderat ad Petrum et Joaēm v. 2.

Secundò testimonium Petri et Joaēs, ubi occurrit

1. factum utriusq, excursio ad monumentum v. 3.

2. modus facti inæqlis v. 4.

3. Eventus, npe deprehendebant vacuum monumentū et signa Xti resuscitati à v. 5. usq ad 8.

4. Effus eus, fides, q illustrat à statu contrario priori v. 8. 9. et 10.

In

Cap: 20.

In secunda parte, q̃ continet apparitiones Xti, occurrit

a. Apparitio facta Mariæ ubi indicat

x. Eg occasio Mariæ sepulchro astantis lacrymæ et sollicitudo.

β. Apparitio Angelorum duorum quorum describi

1. habitus et situs v. 11.

2. Sermo ad Mariam, quo eam de de causa ploratus interrogat.

3. Mariæ ad illos Sermo v. 13.

γ. Apparitio Xti v. 14. usq ad 19. ubi occurrit

1. Status et habitus Mariæ

2. Apparitio Xti

3. Ignorantia Mariæ v. 14.

4. Xti ad eam Sermo de causa ploratus etc.

5. Mariæ responsio orta ex ignorantia q̃ in Xtum ingrit v. 15.

6. Allocutio Jesu ad Mariam

7. Eg Effectus agnitio Xti v. 16.

8. Mandatum Xti ad illam de eo q̃ facere et facere debebat. v. 17.

9. Institutio de ascensu sua ibid

10. Obedientia Mariæ et nuncium eg ad discipulos de J. sibi viso. v. 18.

b. Apparitio facta discipulis à v. 19 ad 26. eg describi

a. tpg loci et modi.

b. ipsa apparitio

c. Salu,

c. Salutatio Xti v. 19.

d. demonstrão manuum etc.

e. Effus eg in discipulis illorum gaudium v. 20.

f. Iterata salutão et discipulorum missio v. 21.

g. Communicão Spus S. v. 22.

h. Instructio de potestate ipsorum v. 23.

i. discipulorum de hisce ad Thomam q absens fuerat, relão v. 24. et 25.

K Incredulitas Thomæ v. 25.

c. Apparitio facta undecim discipulis et Thomæ simul à v. 26. ad 30. ubi continetur

1. tps et occão

2. apparitio

3. eg modg et

4. Salutão v. 26.

5. Sermo ad Thomam, eqqs ad fidem excitão v. 27.

6. Effus eg in Thoma, confessio fidei in Xtm ut Deum et dominum v. 28.

7. Reprehensio Thomæ

8. Eqdem de fidei vera raõe et fructibg instituo v. 29.

Tertia pars continet Epilogum v. 30. et 31. ubi

a. docetur, Xtm multa fecisse signa, q in hoc libro n sint scripta v. 30.

b. Ostenditur finis, p quem hæc sint scripta, npe ut credant et credentes vitam habeant in Xto v. 31.

Post mortem Ex Xti sequtur resurrectio, q mxi p.d. momenti e, adeo ut Aplg dicat, q si Xtg n resurrexerit vana

Cap: 20.

na sit fides, simq in peccis adhuc, vana sit illorum spes q mortui sunt, ut plixè videre ē 1. Cor: 15. et hinc Rom. 8. ajos fidelium contra oēm metum roboraturq et munitu rq dicit, qs condemnabit xtq mortuq ē, et q magis ē resuscitatq etc. et p. q nisi xtq resuscitatq eēt, utique in ipso ut Sponsore nullam haberemq resurrectois spem, neq enim dici poēt, illum traditum ēē in mortem pp pec„ cata nra et resuscitatum ad justificaoēm nram Rom: 4. v. 25. Eam ob caam ita quoq post mortem xti resurrectio ēq narratr, ut idoneis argtis ēq veritas pbari poit, et nulla supeē poit de ea dubitandi rao, hinc post resur„ rectionem toties et xtq apparuit vivq, qa hoc ē funda„ mentum pdicaois Eglii, parum enim pdeēt annunciare Jesum crucifixum, nisi et pdicari poēt Jesq resuscitatq ex morte, hinc hoc cap: Eglista noster eam rem ita pponit, ut plenam ēq fidem faciat.

Initio igr docet, q raoē resurrectio xti primo innotuerit Mariæ Magdalenæ; Alij Eglistæ alias muli„ eres adjungunt, huic npe Mariam Jacobi et Salomen, et illorum institutum erat inspicere n tm monumentum sed uti Marcq quoq addit, aromatibq Jesum ungere q in re pdit se singularis erga xtm affectq et amor, etsi Zelq harum mulierum conjunctq eēt cum ignoria, ut verbis Apli utar Rom: 9. nam p. d. ex amore xti, imo et fide in xtm ortum fuit, q n tm de illo sollicati eēnt, ss et pretio emissent aromata ad illum ungendum, ex ignoria autem, q ungere volebant aromatis illum q

ungere

ungere debebat Spū et potiā, et aromatis à putrefactōe ser-
vare illum, q̄ n̄ poterat detineri à morte, et eō caro adeo
n̄ poterat videre putrefactōem uti dicat Act: 2. et p̄dictū
erat Ps: 16. n̄ illgebant qōō xt̄ꝰ traditꝰ in mortem pp̄ pec-
cata, resuscitari deberet ad justificaōem, n̄ illgebant sum-
mum hunc Sacerdotem debere iterum ex Sancto S. redire et
se ostendere p̄plo, purificaōe peccorum p̄ se ipsum facta, q̄
tn̄ xt̄ꝰ tam disertè p̄dixerat, q̄ exiguo tp̄re debeat n̄ videri
et brevi iterum videri, ut supra vidimꝰ et de resurrectōe
sua sæpiꝰ locutꝰ fuerat, ss p̄judicia impediebant, quo minꝰ
verba xt̄i illgerent, ut pateat nil tam clare dici pōe qn
id obscurum sit illis, q̄ laborant p̄judicijs, v̄ et concupiscijs
ita Judæis adhucdum in lectione Mosis velum incumbit
eosq̄ impedit ne videant finem legis, xt̄m 2. Cor. 3. coll:
Rom: 10. Veruntn̄ etsi mulieres hæ n̄ cognoscerent oēm
veritatem, sedm̄ eam tn̄ q̄ cognoscebant, vivebant et age-
bant, audiverant xt̄i sermones, viderantq̄ eō opa, et tam
ex dictis q̄ factis eō p̄spiciebant illum à deo venisse,
et hinc quoq̄ defuncto volebant τὰ ὅσια τελεῖν justa
p̄solvere, in quo exp̄lm p̄bent imitaōe dignum, et quod
illi aromatis p̄stare volebant id virtutibꝰ oē genꝰ p̄-
agere debent xt̄iani, illis np̄e ungere xt̄m debent, v̄ po-
tiꝰ corpꝰ eō mysticum, Eccliam, ne putrescāt p̄ vitia et
scelera Sermones xt̄ianorum, et facta aromata ēē debent,
et boni odoris apud deum et hōes, ut ostendant se unctōis
Spūs participes ēē.

Tempꝰ hꝰ opis indicat np̄e q̄ id fecerint μία τῶν
σαββα-

Cap: 20.

σαββάτων. Matthæus dicit, sero Sabbatorum cum illucesce-
ret in unam vel primam Sabbatorum. Marcus cum transys-
set Sabbatum. Lucas summo mane prima Sabbatorum,
quod idem est cum eo quod Eglista hic noster dicit, mane cum
tenebræ adhuc essent et primum Aurora inciperet elucescere.
verbo, si omnes Eglistas conferamus, patebit factum hoc esse cum
præterisset Sabbatum et in fine vesperæ Sabbati mulieres exi-
visse fortè ipsa nocte, et cum nondum tenebræ pulsæ essent, et
lux plene exorta, atque ita summo mane primi diei hebdo-
madæ post Sabbatum quod septimus erat, venisse ad sepulchrum
per Hebraismum enim μία ἡμέρα idem est ac prima uti
videre est Gen: 1. ubi יום אחד est dies primus, ita ut
exindè pateat vel conjici saltem possit, mulieres illas tota
nocte de Christo sollicitas fuisse, et fore et è propinquo ob-
servasse quid circa Christum futurum sit, atque ita fore aliqua
ratione et sperarunt resurrectionem secundum id quod Christus prædixerat
etsi simul ungere vellent pro more non tantum Judæis sed et Ro-
manis ac Græcis usitato, uti solent homines dubii et anxii
non semper ita prudenter omnia ponderare, ut omnes eorum actiones
inter se satis conveniant, et p.d. ignorarunt id quod factum
erat à Josepho et Nicodemo, igitur appropinquantes in-
spiciunt sepulchrum, ut an Christus adsit an non cognoscant.

Sed eventu deprehendunt errorem suum et quod quærant
vivum inter mortuos, non statim tamen, sed primo cognoscunt
eum non amplius esse in sepulchro, sepulchrum apertum esse
et lapidem qui obvolutus illi fuerit, et quo os sepulchri
obstructum erat, amotum esse. Matthæus aliique Eglistæ

rem

rem distinctiꝰ in q̄busdam ꝓponunt, nꝑe q̄ factꝰ sit magnꝰ terræ motꝰ, q̄qꝫ Angelꝰ ex coelo amoverit lapidem, cꝰ spēes fuerit ut fulgur et vestis alba ut nix, unde in timorem conjecti fuerint et obstupefacti custodes, et p.d. ēt ut patet ex Angeli ad illos alloq̄o, mulieres, et q̄ Angelꝰ illis autor fuerit ut viderent locum ubi jacuerit Dn̄ꝰ, q̄ndo magnꝰ teræ motꝰ fuit id scāvit p.d. motꝰ illos q̄ post resurrectōem Xti in terra futuri erant sedm̄ ꝓphiam Hagg: 2. aliasq̄, nꝑe ꝑ ꝓdicaōem Eglij, uti eventꝰ ꝓbavit; in spēe ēt motꝰ in Judæa ubi destrui oīa debebant ut aperiret sepulchrum Xti, hoc ē, ut Xtꝰ, q̄ huc usq̄ q. involutꝰ typis et ceremonijs jacuerat mortuꝰ et n̄ poterat vitam suam ostendere ꝑ Eglium et spūm suum, tum īnr Judæos, tum īnr gentes, q̄mdm̄ stabat sanctuarium terrestre et obtinebat cultꝰ carnalis et opa mortua, vivꝰ ꝓdiret ex sepulchro illo; ꝓterea amotio lapidis notat sublaōem oīum impedimentorum regni Xti, et simul oīum impedimentorum salutis fidelium, q̄ntæ ēt difficultates circumstent, q̄nti lapides obvolvant, deꝰ potens ē oīa tollere impedimenta, et ꝑ visum oīa pm̄ꝰ et plꝰ q̄ victores fieri, ita dixit Xtꝰ, si q̄s credat illum dicturum montibꝰ, ut loco moveant et loco movendos ēē, integra regna q̄ se opposuerunt regno Xti abolita st̄; Sed Angelꝰ ex coelo q̄ amoverit lapidem indicat illos n̄ tm̄ mitti ad ministerium Archangeli et hæredum salutis ut ē Heb: 1. sed et adumbrarunt eos q̄ ꝑ Spm̄ ex coelo mittendum virtute ex alto induendi erant, ut poēnt Xtm ꝓdicare tq. vivum

ex

Cap: 20.

ex morte et oia impedimenta regni eg vincere, unde et angeli vocant, et idem e Angelg et Apostolg quoad significaoem.

Sed qa quoqs memorat spees eg et vestis, n e dubium, qn n sine raoe quoqs apparuerit tali spee et veste debebat fulguris instar lux Eglij se diffundere et qdem ita ut lucida et terribilis eet uti fulgur, e enim alijs ad vitam, alijs ad mortem ad consolandum et ad terrendum et vestis alba partim lætiæ, partim victoriæ, partim puritatis et sanctitatis signum fuit, vicerat jam xtg mortem et ptatem mortis habentem, hæc caa erat summæ lætiæ oibg in ipsum credentibg, et sanctitas et puritas e vestis xtianorum quorum vestes lætiæ et sacerdotales n uno loco describunt et tandem plane puri plene beati et læti et victores oium hostium ipsigqs quoqs mortis erunt p resurrectoem ex mortuis.

Timor inde ortg, ut mortui fere conciderint custodes et pavefactæ mulieres n tm notat tremorem illum et trepidaoem illorum q ex reveria et indignitatis suæ agnioe ex agnioe Majestatis dei et xti trepidaturi erant ad verbu dei Es: 66. sed et illorum q consternandi erant ob gravia judicia et motg illos terræ motu significatos.

Quod vero deprehendunt xtm apto sepulchro summo mane resuscitatum postq pterijsset Sabbatum, id quoqs n sine mysterio e, inde primo qdem colligimg xtm mortuum

ee

ee die Veneris Sabbato qevisse in sepulchro, prima die post Sabbatum resurrexisse, aut ut dixerat tertio die, eo enim scabat unicum tm diem intermedium fore, q enim tertio die fit, id si terminum à quo spectemus, s. diem unde incipit numerao n patit nisi unum intermedium diem, et qndo post tres dies resurrecturus dicit id fit Synechdochice et stylo Scrae in q semp connumerant terminus à quo et ad quem, et ita eo scat xtm ee verum Manna q Sabbato n pluebat, ss primo iterum die vide Joh: 6. et cons: Exod: 16. pterea scavit in xto nobis partum ee verum sabbatismum vide Exod: 31. et Ezech: 20. et eo simul scatum fuit, illum jam abrogato sabbato umbratico initiasse ppetuum sabbatum et abrogato paschate priori novum pascha et novum festum azymorum initiasse vide 1. Cor. 5. pterea cum eo die quoq soliti fuerint offerre manipulum primitiarum messis et agitare coram dno ad sanctificandum totam messem ut videre e Levit: 23. p.d. quoq in eo typum xti resuscitati conspicere pmus q fuit primitiae ex mortuis 1. Cor: 15. eus vi tota messis sanctificat, hoc e, oes electi quorum ipse Sponsor e et erat et p qbus mortem obierat, q oes vi resurrectois ipsius resurgere debent ex morte in peccis et tandem quoq ex morte corporis uti 1. Cor: 15. docet plixius; st et q annotarunt Josephum tertio anno ex carcere liberatum ee, eaq rao xtm et pfigurasse, sed n opus e oia recensere, constat xtm resurrexisse secundum Scripturas.

Sed mysterij illius ndum satis gnarae erant mulieres illae, unde in illis Zelus fuit cum ignoria, et ex illo ppositum

xtm

Cap: 20.

xtm, v̄ ut alij volunt sepulchrum ungendi, inde q̄ ut
alii Eglistæ narrant in via solliciti erant, q̄s lapidem sit
devoluturus ex sepulchro n̄ cogitantes et de vi illa indisso-
lubilis vitæ q̄ in xto erat Heb: 7. q̄ se ipsum resuscitare
poterat, et de potia patris q̄ eadem ē cum potia filij
q̄ ipsum erat resuscitaturus ex morte ad nram justificaōem
et filij glorificaōem, et q̄ et amoveri lapis fle poterat
et inde quoq̄ ē illud q̄ narrat ꝟ. 2. de Maria Magda-
lena q̄ cucurrerit ad Simonem Petrum et alium discipu-
lum xto dilectum ut conquereret de ablato dno ex se-
pulchro, videt Maria Magdalena singulari zelo ꝑ alijs
fuisse ꝑdita et singulari amore erga xtm affecta, q̄a
singularia erant xti in illam beneficia, hinc et cum illi
multum remissum eet, multum dilexit vide Luc. 7. ꝟ. 27.
et seqq. nominatim ꝟ. 47. etc. et p.d. æquum ē ut æque
æstimemus Dei beneficia et gratum ajum ipsis opibus de-
monstremus; Itaq̄ et hæc cum alijs actibus de q̄bus supra
tum hoc quoq̄ ꝓbat fervidum erga xtm amorem, currens
ad Petrum et alium illum discipulum, qōo ostendit simul
q̄ ut xtm ita discipulos quoq̄ xti amaverit, uti decet
verè xtianos se mutuo amare, in xto debet ee commu-
nio sanctorum. ꝑterea eos adit, ut cum illis communicet
consilia, ab illis erudiat, cum illis colloquat de comuni
cāa communis dni, ut decet eos q̄ gloriant de eodem
dno loq̄ de morte et resurrectōe ēs ad mutuam insti-
tuōem et consolaōem, et impr. cum illis communicadā con-

silia

filia in caa dei et xti, quos novimus deum diligere et ab eo diligi, et quos illa tum consulebat, anteq eent induti virtute Spus ex alto, cum illis nos majori cum fructu colloqui ut ab illis erudiamur, pmus, postq illi accepto Spu S. xtm et vim mortis xti ac resurrectois eus scriptis nobis exposuerunt.

Quod vero nuncium fuerit q ad illos detulerit, addit Eglista, npe q conquesta fuerit dnum ex sepulchro ablatum et se nescire ubi illum posuerint, putabant ex errore illu sublatum ee à quocunq demum s. amico s. inamico, q tn sua et patris virtute resurrexerat, putabant in morte ee, et à morte detineri illum, q à morte n poterat detineri sed vincula eus solvere Act. 2. opinabant alibi depositum in obscuro aliquo loco illum, q ipso diluculo pdierat ex sepulchro, ut tq. Sol justiae illuminaret totum mundum, putabant illum ee in ptate houm q angelorum jam ministerio devolvunt lapidem tq. Archangelus, q raoe ostendunt qoo xtiani in initio cum multis difficultatibus conflictent et nesciant saepe qd in caa xti faciendum sit q sint viae dei imo et ubi xtus reperiri poit, qmdm et Sponsa in Cantico saepius illum qrit et ostendi cupit.

Omnes autem sollicitudines etsi cum errore cojuncta si modo pficiscant ex sincero erga deum et xtm amore et studio, paulatim dispellunt et opant bonum ut Aplus dicit, amantibus deum oia in bonum coopari, excitant illoru nuncio discipuli hi, ut et ipsi quoq abeant, imo currant ad

sepulchru

sepulchrum et plenius eam illam cognoscant ut docet v. 3. et seqq. In utroque fuit studium cognoscendi quod factum sit de Xto, uti esse debet in omnibus, quibus annunciatur Xtus, quorum officium est inquirere cum Berroensibus an haec ita sese habeant Act: 17. Et in specie accuratè cognoscenda illa sunt, quae de morte et resurrectione Xti dicuntur, quia ipsius mors et resurrectio, nostra mors et resurrectio est, traditus enim est propter peccata nostra in mortem, et resuscitatus ex illa ad nostram justificationem Rom: 4. unde cum ipso mortui et resuscitati esse dicimur.

Cap: 20.

v. 3.

Verum etsi in tantum idem haberent propositum, videtur tamen unus alio magis fervidus fuisse et curiosus, unde dicitur v. 4. quod celerius quam Petrus cucurrerit et prior ad monumentum venerit, quod fortè inde ortum fuit, quia cum dicitur dilectus fuisse Xto, vicissim Xtum tenero amore pro aliis prosecutus fuit, amor autem non tantum plenus sollicitè timoris sed et efficax ad excitandum studium et zelum, imo fortis ut mors, ut multae aquae illum extinguere nequeant Cant: 8. hinc Apostolus dicit 1. Cor. 5. amor Xti urget nos et fructus huius zeli quoque fuit, quod primus venerit ad sepulchrum, uti et solet deus benedicere studiis quae impendunt cognoscendo Xto, ut quo ea sunt ferventiora eius et profectus major sit.

v. 4.

Attamen etsi prior venerit ad sepulchrum, non intravit tamen, sed tantum introspexit et vidit linteamina Petrus verò etsi posterior venerit, ingressus fuit monumentum, et vidit linteamina et sudarium quoque non cum linteaminibus sed extra in loco aliquo positum et convolutum, quem tum quoque secutus fuerit

alius

alius discipulus, et ipse ingressus viderit ac crediderit v. 5.
ita patet alium illum discipulum et si primo videret magis
fervidus, postea tn remisisse de studio, saltem ipsum opus non
perfecisse, neque ingressum esse in sepulchrum ut rem totam co-
gnosceret, alium vero serius advenientem cum illo, tn et ante
illum rem cognovisse ac credidisse et quidem integram: non
defuerunt qui n sine causa esse judicarunt, qui hoc tam accuratè
narret, et in duobus hisce discipulis repraesentari putarunt
Judaeos et Gentes: Judaei priores vocati fuerunt, majorem Zelum
habuerunt, ss tn n fuerunt ingressi in sepulchrum Xti resuscitati
sed tm à longe inspexerunt et viderunt linteamina quibus cor-
pus Xti involutum erat, n vero sudarium quo caput tectum
fuerat, qui fortè notare pt, illos legem cui tq. monumento in-
clusus erat Xtus, ita extrinsecus tm considerasse, ut tn in in-
teriora eius n penetraverint, vidisse linteamina illic in sepul-
chro ritus ac ceremonias quibus Xtus involutus fuerat, ss n cogno-
visse quoo sudarium à capite eius remotum sit, et extra sepul-
chrum positum, hoc e, quoo extra et sine lege mosaica Xtus faciem
suam ostenderit sine velo post resurrectoem ex mortuis, Petrus
autem Gentes repraesentare potuit, qui etsi serius vocatae, tn in-
gressae st sepulchrum, hoc e, cognoverunt vim legis ac verum et
interiorem sensum, et n tm ritus intuitae st, sed et sine lege
ac sine velo viderunt Xtm, et in facie eius gloriam dei, dum in-
terim adhuc sudarium convolutum manebat in uno loco, futur
enim adhuc erant quibus velum imponendum erat ut Xtm n co-
gnoscerent, et iterum primus discipulus qui antea n fuerat in-
gressus, ss Petri explo excitatus ingressus quoque fuit et vidit ea-
dem

dem et credidit iterum, commodè adumbrare pt Judaeos, q in fine, qndo intraverit plenitudo gentium, et ipsi cognoscent vim legis ac mysteria eg xtm sine velo videbant, atque in illum credent et salvabunt; pterea et illud in gre indè patet, n tm Judaeorum et Gentium raoe, priores saepè posteriores fieri, ss et aliàs saepe id evenire, ut q primò videbant celerig currere in via pietatis, postea remittat de zelo suo, et n faciant priora opa sua, atq ita in medio cursu q. subsistant, alii verò q tardig veniunt et in initio videbant ming cordi habere rem xti et salutis sua caam, posteà aliis pcurrant, ita ut nerium sit non incipe tm sed et pficere et ad finem usq pseverare; pterea q xtm amplectit eum seqt id agere debet ut penetret in interiora et studeat penitg cognoscere vim mortis et resurrectois eg, ut ita certo cum judicio in illum credere queat, sine fide enim n dat cum xto communio, neq fides veri nois ee pt notia, atq ita opa danda ut retecta facie cognoscamg gloriam dei in xti facie tq. in speculo, et à gloria in gloriam transformemur tq. spm eg, et ut cum discipulis hisce intremg in ipsum sepulchrū xti, tq. mortui et sepulti cum ipso, ut cum ipso resurgere poimg ad novam vitam, aut ita experiamur vim mortis et resurrectois eg.

Cap: 20.

Unde vero ortum fuerit q discipuli hi ita haesitaverint et dubii atq anxii fuerint, indicat quoq Eglista" X. 9. npe, qa ndum noverant Scram, q oporteret illum

X. 9.

ex

ex morte resurgere, docet Aplus plixius 1. Cor: 15. q Xtus et mortuus sit secdm Scras et resurrexerit secdm Scras, Petrus et disertè dicit 1. Pet: 1. q Prophae scrutati fuerint passões Xti et secuturas glorias, ipse Xtus discipulis Emauntem euntibus demonstravit ex Mose et Prophis, Xtm debuisse pati et mori, atq ita in gloriam suam intrare, itaq qndo Apli nil dicunt docuisse extra Mosen et pphetas, innuit quoq Mosen et pphas docuisse mortem et resurrectoem Xti, qa Apli nihil decreverunt scire et pdicare pter Jesum eamque crucifixum, aut pter Jesum traditum in mortem pp pecca nra et resuscitatum ad justificaoem nram ut ê Rom: 4. et sane Scrae hoc testatae st, Xtm n tm moriturum sed et resurrecturū unum enim sine alio illgi nequit, et varijs quoq typis id adumbratum et pfiguratum fuit, uti plixè ostendi poet, si instituti et tpris rao id pateret, inter alia qdam vaticinia ac typos satis illustres verbo attingere placet, sc. in ipsa prima pmissoe semen mulieris conterendum qdem dicit quoad calcaneum, sed simul tn eo ipso tpre contriturum caput Serpentis, qoo n obscurè mors eus et resurrectio indicant, si verba illa interpretemur secdm analogiam fidei et Scrarum, Aplus enim Heb: 2. ex pfesso q. interpretat qndo dicit, q dux salutis debuerit carnis et sanguinis fieri particeps, ut p mortem aboleret ptatem mortis habentem .i. diabolum .i. debuit fieri semen mulieris ut moriret quoad carnem, atq ita contereret quoad calcaneum, et contereret serpentem .i. diabolum, unde Eva quoq postea vocata fuit Chavva, mater ois viventis, seminis npe vivificantis et vivificandi; pterea apud Jobum

cap: 19.

cap: 19. eadem res ꝓponitꝫ, ubi Goel s. redemtor q̄ jure cogatoīs redemturꝰ erat dicitꝫ ꝯ vivens, sed ut postremꝰ sup̄ pulverē. stet, vincens mortem tum in se, tum in suis, ꝓpn̄r enim hoc ut fundamentum spei resurrectoīs. Non pauci ex veteribꝰ interpretati sūt de Xti resurrectoē Ps: 3. et si cogitemꝰ, ꝓphias plerumq̄ ænigmaticè ꝓponi, fle ē eorum, q̄ illic dicunt veritatem in Xto invenire, sed extra controversiam ē agi de ea Ps: 16. coll: Act: 2. v. 27 et seqq. ꝓdicata enim ut Aplꝰ illic dicat nulli alij conveniunt q̄ Xto et eꝰ resurrectoī, neq̄ dubitari pt, qn Ps: 20. et 21. agatꝫ de vita regis Xti ex morte, si ad ajum revocaverimꝰ ꝓdicata in Emphasi nulli alij convenire q̄ Xto, q̄ solꝰ talis rex ē, q̄lis ibi describitꝫ, q̄q̄ solꝰ exauditꝰ fuit in morte et impetravit p̄ resurrectoēm vitam interminabilem et Ps: 22. aptum ē ꝓponi Xti mortem et vitam simul, neq̄ illi tribui poēnt ꝓdicaō justiæ dei, dijq̄ noīs inter gentes, nisi ex morte illa de qua illic agitꝫ, resuscitandꝰ fuisset; idem docetꝫ Ps: 40. ubiq̄ utiq̄ primò ut hostia ꝓponitꝫ offerenda p̄ mortem, dein q̄ secuta fuerunt mortem et resurrectoēm eꝰ recensetꝫ conf: Heb: 10. Es: 53. q̄q̄ clare satis mors eꝰ et resurrectio eumq̄ secutum regnum ~~ꝓponuntꝫ~~ describuntꝫ; pariter dan: 9. excisio eꝰ, et unctio in regem, n̄ obscurè ꝓponuntꝫ, sed de his aliisq̄ locis n̄ pmꝰ ꝓlixè agere, et satis evidentia sūt legentibꝰ ea et examinantibꝰ sine ꝓjudicio; typis quoq̄ varijs adumbratam fuisse Xti resurrectionem indubium ē, disertè dicit Aplꝰ, q̄ Abrahamꝰ Isaacum velut ex mortuis recepit in parabola, uti videre ē

Cap: 20.

Heb: 11.

Heb: 11. v. 17. et seqq. quo utiq; Cpscatum fuit, xtm moriturum et resurrecturum; Josephus primum ex fossa, tum ex carcere liberatus, n obscurus quoq; xti resurgentis typus fuit; Arca ex aquis in siccum translata ad liberaoem Noachi et familiae eius ex morte q. paritem clarè xtm mortuum et resurgentem, et suos quoq; ex morte resuscitaturum repraesentat, uti illud n obscure explicat 1. Pet 3: v. 21 Idem transitus Mosis et filiorum Israel p mare scavit ita q primogenitus lytro à morte redemptus fuit ad hus primogeniti mortem et resurrectoem transferri debet; Summi Pontificis introitus in Sanctum S. cum sanguine et reditus in conspectum ppli eandem rem ob oculos posuit, uti n obscure innuit Heb: 10. Idem avis viva et mortua in purgaoe leprosi, aliaq; plura in lege; qd factu fuit in Jona, ipse xtus explicat, ita ut in eo resurrectois suae typum fuisse doceat Matt: 12 v. 40. itaq; ne oia recenseamus rectè hic dicit discipulos ndum cognovisse Seram, q oporteret ipsum ex morte resurgere.

Quando autem uno loco dicit resurrexisse, alio resuscitatus ee etc. id n sine raoe fit, fuit in ipso vis vitae indissolubilis q se ipsum ad vitam interminabilem resuscitare potuit Heb: 7. unde cap: 2. dixit se tplm corporis sui triduo erigere poe, postq destructum fuerat, imo cap: 5. illi vis vivificandi n minus ac patri tribuit; cap: 10. ipse qq dixerat, se habere ptatem aiam ponendi in mortem npe resumendiq; ss qa tn ipse ut Sponsor subjecerat se patri ut judici, hinc ab illo traditus dicit in mortem pp pecca et resuscitatus ad nram

justifi-

justificaõem Rom. 4. ita ut qndo Patri hoc tribuitur, hoc consideret tq. argtm justificaõis et publica q. Apocha adeo ut facit ad nram consolationem, et eo ptineat, ut certi simus nos quoque cum ipso ut Sponsore nro resuscitandos ee imo resuscitatos. Cap: 20.

Cum E, discipuli deprehenderent Xrum n amplius ee in monumento, dicunt abijsse, et ad se ipsos redijsse qsi, dubij ob Sraz ignoranam quod de illo negotio arbitrari dbrent, facile enim illigi pst, illos varia oio agitasse, attn. nil certi cognovisse nisi postqm Deus illos erudierat p Legatos suos de Xrti Resurrectione, et Xrus ipse illis apparuerat et cum illis locutus fuerat, pendet enim ois cognitio Xrti imprimis vera cognitio et fides mortis et Resurrectionis Xrti à Revelaõe divina, q fit tum verbo tum p Sprum Dei.

Et nunc porrò ostenditur quoo Xrus illis, q ipsum qrebant se patescerit, et imo qdem Maria v. 11. et seqq. sc. illa multum Xrum diligebat, et hinc multum etiam dilecta fuit à Xro, q amore suo illius amorem qvenerat et simul comitabatur ac sequebatur ut ea raõe ostenderet se non frustra qri et amari, uti Xrus pmiserat qrentes inventuros, et pulsantibus aptum itri, distincte autem narratur, qd egerit Maria qdque Xrus t. p angelos suos, tum ipse Maria adstabat monumento et extra illud plorans ut simul tn. introspret in Monumentum, lacrymæ illæ pmanabant ex fonte amoris erga Xrum, qles o pount non Xro gratæ ee, unde Degillas dicitur colligere in uterem quasi, et fieri neqt qn amor cjunctus sit cum tristia v. 11.

tristia, unde oriunt Lacrymæ, si res amata absit, q̄rit enim amor p̄sentiam nihil ē magis amore dignum, quam Deus et Xr̄us, in quo habitat oīs plenitudo, qq̄ ē p̄fecta salutis cāa; hinc Ecclia tanquam Xri sponsa toties in Cantico Cantic: deprædicat ejus pulcritudinem et p̄fitet oē qd in ipso sit ēē desiderabile, fieri ē, neq̄t q̄n q̄ verè Xrum amat, etiam amet ejus p̄sentiam, vera autem p̄sentia Xri q̄ nunc fidelibus frui dat ea ē, q̄ p fidem ipsam nobis repræsentamus, q̄ ē ἔλεγχος ὑπ βλεπομενων certa cōvictio Demonstrad et notitia eorum q̄ n̄ vident, unde p eam Moses invisibilem vidisse dr Hebr. 11. et si qs p eam n̄ videt Xrum p̄sentem ut amicum suum, n̄ pst n̄ tristari et dolere, etsi nūc cum Maria illum n̄ debeamus q̄rere in sepulchro mortuum, s vivum et sedentem ad dextram Dei, et potentem servare in ppetuum eos, q p ipsum accedunt ad Deum Hebr. 7. Et edocemur Exp̄lo Mariæ ne tntm tristemur et ploremus ob absentiam Xri, s eum q̄ramus dum hic inveniamus mortuum n̄pe et ex morte resuscitatum ac vivum, uti illa plorans introspexit in monumentum.

Fructus illius Studij et sollicitudinis fuit quod primò p angelos tum p ipsum Xrum erudiret de Resurrectione Xri ad consolaōem suam ut videre ē ℣ 12 et seqq. qd att angelos illi nominantur, describuntur ab habitu et situ, et à dictis vocantur angeli ie Legati et Nuntij ē enim nomen angeli nomen officij ut notum ē, unde ipse Xr̄us vocat angelus Dei

℣. 12.

Cap: 20.

lꝰ dei, Angelꝰ facierum et foederis, Archangelꝰ ut adeo
æquum eet ut illi ut Archangelo reliq servirent in na-
tivitate et passoibꝰ et morte, in resurrectoe, ascensoe, etc.
et vocantꝫ Spꝰ ministratorii ab Archangelo hoc emissi
ad eorum ministerium q salutem st hæreditaturi Heb: 1.
Habitum q spectat in albis deprehenduntꝫ sedentes ad ca-
put et ad pedes ubi jacuerat corpꝰ xti; q album vestitu
attinet, jam ante monuimꝰ symbolum fuisse puritatis et
sanctitatis, pacis, victoriæ et lætiæ et talis habitꝰ de-
cebat nuncios resurrectois xti, q ea raoe factꝰ erat ju-
stia et sanctificao, q p mortem vicerat ptatem mortis
habentem et de illo triumphaverat in cruce, q p crucem
reconciliaverat deo electos et factꝰ erat illorum pax, re-
concilians Judæos et Gentes deo et inr se Eph: 2. unde
princeps pacis vocatꝫ Es: 9. uti et angeli in eꝰ nativita-
te pclamabant pacem Luc: 2. et utiqꝫ ille pepit gaudiu
salutis resurrectoe sua uti pariter angeli Luc. 2. dice-
bant se annunciare magnum gaudium obventurum omni
pplo; q autem sedent id fortè notabat xtm q sabbato qe-
verat in sepulchro ab ope suo, suis quoqꝫ sabbatismum acq-
sivisse, et alias Servorum stare, et q unꝰ ad caput aliꝰ
ad pedes sedet, forte notat, q deꝰ tam capitis q reliqui
corporis ad pedes usqꝫ curam gerat, et angelos emittat
ad utriqꝫ ministerium, caput xtꝰ Eccliæ corpus, oe mi-
nisterium in Eccliæ eo pertinet, ut tum xtꝰ glorificetꝫ, tum

Eccliæ

Eccl̃ia in xt̃um et propter Christum.

X: 13. Sed sermones illorum quoq; narrant q̃ q̃siverint in caas lacrymarum x. 13. et ea cognita de xt̃i resurrectõe ut notant alij Eglistæ, illam certiorem fecerint, vocant illam mulierem, q̃ vocabulum honestatis ẽ, q̃runt cur ploret, uti hoc ẽ ministrorum et legatorum xt̃i caas veras variæ tristiæ cognitas habere, atq; et exponere, ut point simul consolari et Maria lacrijmarum caam exponit, qa sustulerint dnũm suum et nesciat ubi posuerint; Christum dominum vocat, eq̃ beneficijs erat obligata ad illi serviendum, etsi illum ñdum cognosceret ut dnũm gloriæ, ut dnũm dominorum et Regem Regum, cui õe genu se debeat flectere, et quem õis lingua confiteri dnũm ad gloriam patris Phil: 2. ut q̃ redemerit et emerit sibi pplm peculij ut ẽ Act: 20. et Tit: 2. illum dnũm suum ablatum q̃rit, qõo ignoriam suam testatur nesciens illum sua et patris virtute resurrexisse, unde et q̃rit se nescire ubi positq sit, attamen repræsentat nobis eos q̃ xt̃m absentem dolent, eumq; q̃runt donec inveniant, uti ñ semel Eccl̃ia repræsentat in Cantico Canticorum, et abscondit se interdum xt̃q ut eo ardentius q̃rat, verum angeli hi, ut ab alijs dicit Eglistis, eam consolati fuerunt nuncio de resurrectõe xt̃i, qõo hi angeli typq fuere Aplorum et ministrorũ Eglij, q̃ angeli quoq; vocant, quorum officium fuit p̃dicare et annunciare xt̃m traditum pp pecca in mortem et resuscitatum ad justificaõem suorum.

Verum voluit xt̃q frustra q̃ri aut diutiq eam torqueri solli-

Cap: 20.

V. 14.

sollicita cura, ubi manserit Xtus, hinc n̄ satis potuit eam consolari p angelos suos et ministros, ss ipse se conspiciendū pbuit ex mortuo vivum, q q̄ raōe factum sit dicat V. 14. npē q retrospexerit Maria et ita viderit Jesum illic stantem, cur retrospexerit dubium ē, pbabile videt illam cum nuncium illud retulisset ab Angelis Xtm resurrexisse v̄ circumtulisse oculos ut Xtm̄ vivum videre alicubi poēt, v̄ ut plures inveniret hus rei testes, et forte potuit splendor Angelorum efficere ut pterrita videret an n̄ alios hoēs cum qbus de hisce miscere sermones poēt, observet qcqd sit de caā et fine fati hus sane salutaris eventus et lætus fuit, vidit enim sibi Xtm adstantem quem q̄rebat, et in eū explo discere poīmus qōo Deus et Xtus inveniant ab ijs q ex toto corde ex amore et reverīa illos q̄runt, neq enim cuiquam dixit Deus frustrà quære me Es: 45. uti idem patuit in discipulis Emauntem euntibus Luc: 24. et Xtus diserte dixit, q̄rite et invenietis, pulsate et aperiet vobis.

Sed stantem vidit Xtm, qmdm̄ et postea Stephanus illū in visione vidit stantem ad dextram Dei Act: 7. etsi alias ubiq dicat sedere ad dextram Dei, hic stat ut ostendat se n̄ minus q̄rere Mariam, q ab illa q̄rat, appropinquabat enim ad illam; pterea n̄dum oīa consummata erant, erat adhuc in via ut ascenderet ad Deum et patrem suum ut postea dixit et habitus stantis illi convenit, q promtum se ostendit ad opitulandum.

Verum etsi Xtus psens eēt Mariæ, n̄ fuit tn̄ ab illa cognitus, q sanè mirandum, cum p.d. Xtus n̄ fuerit ita mutatus

ut

ut ppea cognosci n̄ poēt, siqdem hoc faciebat ad adstruendam resurrectōis veritatem et fidei certitudinem, ut cognosceret à suis, undè postea hoc ipso cap: manus et pedes etc. distinctè discipulis suis ostendit, sed fieri potuit, ut illa ꝑ animi consternatōe xtm n̄ nosceret, v̄ potuerunt et certis de cāis oculi eg teneri, ne cognosceret xtm, sc. ut scaret ad verè xtm cognoscendum n̄ sufficere oculos corporis, ꝑterea ad indicandum xtm n̄ debere posthac amplius cognosci sedm carnem, et eos q xtm et cognoverint sedm carnem, illum tn̄ n̄ cognovisse ut Jesum, uti patuit in Judaeis plerisq q xtm viderunt et audiverunt, et tn̄ audientes et videntes caeci et surdi fuerunt uti vidimus cap: 6. et alibi; deniq xtm n̄ cognoscebat donec ipse eam alloqueret et nōe suo compellaret, ut doceret se à nemine cognosci, nisi quem ipse nōe suo q. efficaciter vocet, et q illi contigit, multis contingit, q dum xtm vident in verbo, tn̄ salutem q in ipso ut Jesu ē n̄ cognoscunt.

Non statim tn̄ xtus illam liberat ab illa sollicitudine et ignoria, ss porro eam examinat, et in caam tum lacrymarum tum qstionis illius inqrit, sc. vult deus et xtus diu saepe qri, anteq inveniant, et ita intendat amor, desiderium, studium, et ut ostendant se ēe dignos q diu qrant, et ēt ea raōe pateat, an studium hōis pficiscat ex firmo et constanti pposito, ut ēt amoris certiora indicia sint, et ut eo modo honoret à suis, et qd ē aliud tota haec vita, saltem ēe debet nil aliud q amor, ex amore desiderium, ex desiderio studium, atq ita continua sollicitudo, ut xtm inveni-

amus

Cap: 20.

amus et cognoscamus ex et in verbo et corde et nro, donec dissolvamur à corpore, et simus cum Xto apud patrem, et n sine lacrymis, et à plerisque quaeri debet, cupit enim suos sibi assimilari in passoibus, anteq ipsi assimilentur in gloria Rom: 8.

Et hic iterum patet consternao ai et ignoria Mariae, putabat hortulanum ee q in horto ipsam alloquat: Et cum illis soleat cura horti demandari, ab illoque putat Jesum, q in horto sepultus erat, ablatum ee, et alibi depositum, unde qrit, an ipse Xtm abstulerit et petit illum sibi indicari ut eum afferat, ignorabat Xtm ut anteà notavimus donec ille se distinctius patefaceret; ss q dominum illum vocat, ex more vulgari fit, quo ut Seneca ait, obvium quemque dominum vocamus, qndo noen n succurrit, ss hoc jam n ignoriae ss incredulitatis erat, q edocta jam ab ipsis Angelis de Xti resurrectoe vivum adhuc qrit inr mortuos, et mortuum secum aufferre cupit, q pdee illi non poterat, neque Jesus Xtus ee, nisi ex morte resurrexisset, ut plixè docet 1. Cor: 15. et ita ostendit, q amor et Zelus ille et cum ignoria et cum incredulitate conjunctus fuerit, vivum Xtm p fidem amplecti, et nobiscum tq. thesaurum nrum portare debemus in corde, ubi et Xtus et satis probavit, quando se postea vivum nunc ee et vivere in secula docuit, ut npe spr poit p suis interpellare et in ppetuum eos servare q p ipsum accedunt ad deum.

Postq ita eam aliqdiu dubiam, anxiam reliquerat

tandem

tandem ꝓpiꝰ illi se patefacit, eamq; nõe suo compellat ℣. 16.
℣: 16 inqens, Maria, q̃ allocutio p.d. talis fuit, ut n̄ tm̄ haberet notam affectꝰ et amoris, ſs et ut inde cognoscere Maria poet Jesu hanc vocem ee, cum huc usq; illa nesciret Jesum secum loq, ita ostendere voluit, n̄ sufficere quemcunq; sermonem suum ad dandam sui cognioem, ſs eum tm̄ quem ipse velit ee efficacem, et quo ipse cor quoq; alloquat, qmdm multi audiunt Deum loquentem in verbo suo, ut tn̄ n̄ ꝑcipiant Deum secum loq, neq; expiant dij verbi vim dnicam, ut ita illgamꝰ verbum n̄ sufficere, nisi deꝰ illud virtute sua comitet, et qmdm hic se occultabat ut eo intensiꝰ q̃reret, et cum anxietate et lacrymis ita et sæpè benignam faciem suam occultat et excitet ea raõe in fidelibꝰ curam, sollicitudinem studium in q̃rendo, et ut postea eo gratior sit lux faciei ipsiꝰ et tanto major lætia quanto major fuerit tristia, et uti nõe Mariam hic compellat singulatim, ita suos quoq; nõe suo singulatim vocat, hinc supra cap: 10. dixerat, se oves suas nosse, easq; nõe suo vocare, neq; enim ut bonꝰ Pastor amare eas aut curare ac pascere poet, nisi eas nosset, novit p.d. eorum noa ⁊ hinc Es: 43. ℣. 1. deꝰ Goel dicit, ne metue ego redemi te, nõe tuo te vocavi, tu meꝰ es, unde et signat suos sigillo suo.

Et efficax fuit hæc vox Xti, conversa enim ad ipsũ Maria statim dicit Rabboni, q dicit Præceptor, qõo utiq; ostendit Xtꝰ studio et certo ꝓposito factum, q huc usq; egerat ita cum Maria ut ab illa ignoraret, ut npe aliqua raõe sanctè cum illa luderet, ad ostendendam ~~mai~~ amoris magnitudinem

Cap: 20.

tudinem et quandam q. familiaritatem, ita Josephus typus
Xti fratres suos aliquando anxios tenuit, neq se ijs reve-
lavit Gen: 45. Ipse deus Abrahamum suspensum tenuit raõe
immolaõis filii Gen: 22. ita Jacobus luctari cum Angelo debuit
anteq vinceret et benedictoem acciperet Gen: 32. sed eventus
semp fuit, ita hic tandem unica illa voce Mariæ se
revelavit Xtus eo cum affectu, ut statim illum agnosceret,
et ad illum conversa præceptorem suum vocaret, huc usq ocu-
los intentos habuerat in Jesum mortuum, nunc ad vivum
intuendum se convertit, et vult Xtus in fide utiq, n ut
mortuus, sz ut ex morte vivus cognosci ad consolaõem fidelium,
nullam enim haberent consolaõem, nisi ex morte eet resusci-
tatus ad illorum justificaõem, hinc Joãi dicit Apoc: 1.
mortuus fui, et ecce vivo in seculum, sz adspicere Xtm vi-
vum n tm incipiebat Maria, sz illum magistrum vocabat,
indicans se paratum ee ab ipso edoceri de mysterijs mortis
et resurrectois ipsius, atq et mandata ab illo accipe ac
monita salutaria, hoc æquum e, ut Xtm p unico agnosca-
mus Præceptore ac Doctore Matt: 23. et simul p unico Dno
1. Cor: 8. v. 6. hinc n verbis tm sz factis et dicere debemus
διδάσκαλε, ut velimus npe et credere et obedire dræ ipsius,
et notari meretr, Mariam hoc noe statim compellare Xtm,
q p.d. n fiebat sine dia providia et opaõe, ad indicandum
q verba viva, verba vitæ jam antea ex ore eus audivisset,
sed nihilominus in magna adhuc ignoria versaretr, ut q ndum
cognoscebat mysterium resurrectois Xti, atq adeo ante oia

necee

necee habebat plenius edoceri, hoc enim primum ee debet in fide et pietate, ut recte cognoscamus veritatem, unde ubique mandatur, ut legamus verbum Dei, scrutemur, meditemur et exploremus ita quod sit Dei voluntas.

V: 17. Uti verbis vocat Xtm dnum suum, ita affectum suum complexa et forte osculo testari voluit ut patet V. 17. ex Xti sermone, qui illi dicit, ne ipsum tangat, idque raone confirmat, p.d. mysterium huic rei subest, quod tangi Xtus nolit, quia alias tam fle tangi poterat, unde videmus illum passum fuisse oscula sibi figi, caput, pedes ungi et lavari et quae similia, id dum hic prohibet, eo ipso videtur scare voluisse se non amplius cognosci debere secdm carnem, non amplius in eo statu ee, in quo ita colatur manibus houm, sed se posthac colendum ee fide et raoali cultu, qua sit ascensurus in coelum ad dextram patris, tum ajum eo dirigendum ee ubi ipse sit futurus, ut quaramus quae supra sint, et cor nrum sit ubi thesaurus noster; praeterea innuit praesentiam suam corpoream inutilem ee, neque poe ipsorum gaudium perfectum ee, si maneat in terris, et hoc mxe facere ad ipsius aliorumque consolaoem; quod sit ascensurus in coelum uti supra discipulis dixerat cap: 16. prodee ipsis ut abeat ab ipsis ad patrem etc. unde diserte dicitur Heb: 8. Xtm non ee verum sacerdotem summum si in terris adhuc eet, innuens verum pontificem non servire terrestri tabernaculo sed coelesti, atque adeo cum sanguine suo intrare debere in Sanctum S. coeleste, ut suis in illud viam novam et recentem initiet, per quam

fiducia

fiducia accedere point ad thronum gratiæ, et tandem pdro-
mum illum suum seq et intrare in gloriam Heb: 4. 6. et 10.

Verum notatu digna sunt xti verba qbus exponit ascen-
sõem suam, vocat enim ascensõem ad Patrem suum, dein
ascensõem ~~suum~~ ad Patrem suum et Patrem suorum, ad Deum
suum et Deum suorum; Eo ipso tum Rãõem ascensi-
onis, tum fructum ejus ad Consolaõem suorũ
ondit, sc: qa Deus erat pprius ipsius Pater,
et ipse pprius Dei Filius, dbbat redire
ad Domum Patris, ut demonstraret Dei
Filius ut inquam demonstraret illum
ex Coelo venisse, ee Deum ex Coelo, Deum
in Carne maestatum, q eam ob Caam
purificaõe peccatorũ pse ipsum facta
adscendere dbbat in Coelum, illicq
sedere ad dextram Majestatis Heb. 1.
neq enim p Resurrectionem tntm Rom. 1.
coll. Actor. 13. 3 et p ascensionem in
Coelum demonstratq e Dei Filius,
et tum dixit illi Pater ut Dño, sede
ad Dextram meam ψ 110. coll: act. 13.
Heb: 1. et 5. Capp. nemo enim ita ad-
scendere in Coelum poterat nq
de Coelo descenderat ut e Joh. 3.
v. 13. Etenim dbbat ita ascendere
Et tq: ad Patrem suum, ut tq Filius
hæreditaret nomen supra oe nn, ex-
cellentius quam ut convenire
angelis

angelis aut hoiibq poit Heb: 1 ℣ 4. et ita Regnum Patris capessere, simul innuit hoc noe Xrq, nunc non amplius Deum sibi ee qsiderandum ut iratum Judicem, sed bvolum et placatum Patrem.

Et dum addit eum ee Patrem suor indicat ipsos Deo reqciliatos ee p mortem suam, et in se Filios Dei achaeredes, et cohaeredes, seq adscendere ad Patrem, ut qmadm supra dixerat, Sprum filiationis ipsis e Coelo mitteret, p quem clamare point Abba Pater et oia Dona N. T. comunicare vi adoptionis, put ascendens dona accipere debebat et distribuere inter hoies ℣. 68.

Verum quando addit Deum meum et Deum vestrum indicat se voluntatem Patris fecisse, illi obedivisse ex pacto, et vi illius pacti pstita satisfactione ita ascendere, ut a Deo vi Foederis restipulare poit tq praemium operis, qa enim se ipsum exinaniverat cum eet in forma Dei, et obediens fuerat usqz ad mortem Crucis, superexaltari etiam bbbat, et accipere Nomen supra oe nn; Notandum enim Patrem, q secundum Oeconomiam graae exercet jus Deitatis: singulari Raoe Deum et Deum etiam filij vocari, neqz tum de naa ejus dua illigi id pt, e enim Ἰσος τω πατρι aequalis Patri, igitur quando addit et

ad Deum

ad Deum vestrum, significat non tantum
Deum ipsorum Dnum esse cui obsequendbant,
ut Creatori suo etc. Illum quoque vi
Foederis secum ut cum Capite facti esse
ipsis factum in Deum Salutis, Phrasi e
illa hoc notari pst, ex formula foederis
Graae secundum quam ut S. S. explicat
quando Deus alicuius Deus dicitur, eo indi=
cat, quod illum sanctificet, justificet
et glorificet quoad aiam et crps,
ut videre e Gen: 17. Ezech: 20. Rom. 3.
Matth: 22. Hebr: 11. Hoc E, maxime faci=
ebat ad consolaoem ipsorum, qa erat
fdtm Fiduciae ad accedendum ad Deum
ut Patrem per viam sanguine Xri ini=
tiatam, et petendum ab ipso oia q
ad vitam et pietatem ipsis st ne=
cessaria Hebr: 4 et 9. Et hoc magis
confirmatur eo quod supra dixit, ut ille
ipsis esse ut abeat.

Haec cum Maria ex ore Xri Ps: 18.
audivisset non poterat prae gaudio se
continere, quin tam laetum nuncium
deferret ad Dplos, illos E, ut e Ps: 18.
adijt, et q viderat et audiverat nun=
ciavit, patet Mariam multum di=
lexisse Xrum, ac amore fervidam
fuisse, uti E, nihil illi acerbius acci=
dere poterat, quam quod tam misere
viderat Dominum suum de quo tamen
speraverat, et cujus sermones atque
opera mirata fuerat, et spem suam
qsi sibi ereptam, ita illi nil laetius
ac

542. ac jucundius accidere poterat qm̄ qd eundem
ex morte redivivum videret, eaq; Raoe
confirmaret in fide Spe et Charitate sua
erga ipsum, Et facile cogitari potest,
q qualesq; fuerint animi motus in Maria,
q plenè persuasa nunc erat et quod mortuus
eet, et quod resurrexisset Jesus, et q verba
audiebat ex ore ipsius, Mysterij et Conso=
lationis erant plenissima, hinc nunciat
ipsis, quod viderit Dominum, et talia ex
eo audiverit, Emphaticum p. d. e Nn
Domini et dubitari nequit qn eo profiteatur
Maria, se illum verè habere pro Dno ab=
solutè ita dicto, Domino e. Dominus
dicere debebat, Sede ad dextram meam
Ψ. 110. Et qd verba ejus retulit ad Aplos, id
fecit qa ipsorum non minus qm̄ sua me=
ditaoe digna judicabat, neq; melius po=
terat testari affum et obsequum erga
ipsum ut Dominum, qm̄ si verba ejus de=
ferret ad Dplos ejus, uti nihil magis decet
comunes subditos, quam comunis Domini
inculcare verba, nilq; E, magis Xranos,
quàm Dei et Xri verba alijs inculcare.
Vs. 19. Voluit autem Xrus Resurrectionem
suam Dplis suis per Mariam tntm annun=
ciari, Bipse quoq; se illis videndum
probuit vs. 19 etc. venit e. ejusdem diei
quo resurrexit vespera ad illos osten=
ditq; Signa crucifixionis, Pacem illis
apprecatus e, et emisit eos cum pstate
pcta

pcta remittendi et retinendi. Tempus E quo
apparuit et loquutus fuit cum Dplis,
fuit vespera illius diei npe de quo antea
dictum fuerat, uno sc: Sabbatorum uti visum
e Ps. 1. ~~ubi Dies primus vocatur~~ Quis ille
dies fuerit dictum prima nempe post
Sabbatum quo Xrus qeverat in sepulcro,
et unum tum e primum, uti ex apud
Hebraeos, ut videre e Gen: 1 ubi dies primus
vocatur יום אחד, sed illius diei vespera
demum apparuit Dplis, q tum antea non
uno indicio et nuntio, de Resurrectione
ejus erant facti certiores, forte ut ex=
erceret fidem et Patientiam et tempus
daret omnia examinandi, et ut qe Lux
Mundi in tenebris se mxe patefaciat
suis, quoo solet etiam alias agere cum
suis, quos n statim liberat à dbtaoibus,
periculis, afflictionibus, anxietatibus,
β tempore opportuno quoo id mxe facit
ad demonstrandum Dei Potentiam et
ipsorum impotentiam et eâ Raoe assues=
cunt pij, ut in Silentio et Spe expectent
auxilium à Deo illum invocent in
die angustiae in illum sese et vias
suas, curasqz conjiciat ac devolvant
illi rem suam qmittant. Et in tenebris
nil gratius e qm exortus lucis alicujus,
uti etiam praedictum e Ecclia et pro=
missum tempore vesperae lucem futaram
Zach: 14 unde Deu in nocte quando
Judicia ejus in Terra st exspectat

Ecclia Esai: 26.

544. Ecclia Es: 26. et ita locq e desiderio, et
quæstioni illi Esaj. 21. vigil quid de nocte e.
Ostendit præterea directius, qs Dplorum
Status fuerit, congregati e. erant, ~~et quia~~
~~sc illos improvidos obrueret~~ et pp
metum Judæorum clauserant fores ubi
erant, ne qs Sc: illos improvidos obrueret,
et uti viderant magistro et Dno factum ad
carcerem et mortem rapere poit. Metus
e. oritur ex iminente aliquo malo, quod
qua raoe declinare poimus non videmus,
revera e. Judæi infensissimo erant adversus
Xrum et Dplos ejus aio, et pdictum illis erat,
quod in Mundo afflictionem sint habituri,
imo quod q illos sit occisurus, sit putaturus,
quod cultum Deo præstet Joh: 16. et Metus tum
uti non erat vanus, ita augebat inde quod
nondum satis in fide et communione Xri
confirmati eent, nondum satis de Regno ejus
edocti, nondum etiam acceperant Sprum
Roboris et Potentiæ Esaj. 11. β Sprum timoris
unde videmus, quod accepto Spru illo palam
annunciaverint Xrum, et nulla pericula
eos ab illo pposito absterrere potuerint,
in illis plus quam victores erant, p corrobo=
rationem Dei Rom. 8: 37. quanquam alias Pru=
dentiæ sit non timere in pericula se conjice=
re, β vitare pericula, et quantum pote amo=
liri, e e. tps ubi fores claudendæ, intrandu
in cubicula, donec transeat ira etc. Esaj. 26.
Illo tpre E opportuno sane venit Xrus
ad illos stans in medio illorum, Absurdi sunt,
q corpore suo penetrasse p clausas fores do=
cent, quod heic non dicitur et facile refelli
potest, ex seqq. e. patet, quod corpus Xri adhuc
habuerit

habuerit naturam veri corporis, extensi=
onem distinctam et dimensionem, quando di=
citur quod ostenderit Latus et manus et signa
vulnerum, simpliciter dz hoc factum ee
foribus clausis cum illi ggregati eent, sn
dz quod Xrus clausis foribus manentibus, in
medium eorum se stiterit, aperuit fores suâ
vi, v ministerio Angeli, uti Angelus devolve=
rat lapidem de sepulcro potuerit enim alias
penetrare p lapidem, si hoc o repugnaret
Naae veri Corporis, quale Xri fuit et hoc
ipso indicavit Xrus se venire ad ipsos, ut
illos gsoletz, quando veniebat ad timidos
et aio gsternatos Solius e. Xri opus e, ut
sine metu Deo serviamus Luc. 1 metum
impr. futurae irae tollere potest solus, fa=
ciens ut Deus nobis obx setz tanqm Pater et
Deus noster, ut ita illum amare poimus et
amor metum ejiciat et expellat uti
Johannes loqt. Praeterea uti hic fores aperit,
eo ipso ostendit, se oia obstacula e medio
tollere poe, q v obstare videantz feli=
citati suorum vel inimicis ad defensio=
nem ee, imo veniens ad ipsos ubi in occulto
erant, indicavit se ad suos in occulto venire,
corda illorum alloq, interiorem hominem
corroborare, etc.

Notandum a. e quod Judaei vocentur
splr Hostes Dplorum à qbus metuebant, q tn.
et ipsi Judaei erant, Emphaticum hoc est,
videtur e. significari eos, q posthac ve=
lint ee Judaei in ppatulo, gloriari in Car=
ne in circumsione, sint Hostes Xri
et Xranorum

et Xtianorum, et ita simul significatur cessare nunc prærogativam Judæorum, Legem Mosis nunc per Graam abolendam, ut ubique Apli docent.

In tali E, Statu stans in medium suorum, hoc e ut interpretes recte notarunt progrediens ut staret in medio, ~~[illegible]~~ eorum, et donec staret in medio, ut e Luc: 24. exhibuit nobis in imagine typum Ecclesiæ et curæ suæ erga Ecclesiam in cujus medio versatur, ambulans inter Candelabra, uti promisit se, ubi duo v tres sint conventuri in nomine ipsius, quod ipse sit futurus in medio ipsorum, atque etsi non spiritualiter videatur oculis corporis adest tn: spiritu et potentia ex verbo suo eos docet, consolatur, corroborat, et ad salutem eos conservat.

Sed e tantum stat in Medio eorum, verum et loquitur ad illos verba a. que loquitur st plena consolationis, Pax vobis inquit, formula illa in salutationibus familiaris admodum est, et fuit apud Judæos, etsi e Spr idem verbis illis subsit sensus, non eadem emphasi fructu et animo ea pronuncient, interpretanda hic sunt per natura loquentis atque ita certum e Xrum hic. illigere suam Pacem, ut loquebatur Cap. 14 vs 27. que qualis sit, illic videndum.

In genere Pax tranquillitatem notat, et tranquillam bonorum possessionem et fruitionem

et fruitionem, quæ nec ab intrinsecis, nec extrinsecis Cais turbetur, sine ea E, nulla felicitas, sed vera Pax vera tranquillitas oritur ex verorum bonorum possessione et fruitione inperturbata, aut ex comunione cum Deo summo Bono, quæ p. d. p peccatum turbatur quo uti læditur Dei majestas, ita turbatur amicitia cum Deo, hinc pp peccatum raõe et Scriptura teste Deus hoiis hoo Dei inimicus e, ac inde oritur inquietudo conscientiæ et inimicitia inr ipsos homines; Cepit Deus Consilium Pacis in Xro et p Xrum ante Mundi Creaõem, revelavit illud inde ab initio Typis adumbravit, denique in plenitudine tpris, in Xro Mundum sibi reconciliavit 1 Cor. 5: ie Electos ex Mundo et Xrum proposuit ἱλαστήριον ad Demonstraõem Justitiæ Rom. 3. ut in illo eet מושר שלמנו Esai: 53. unde dz pax nra Ephes. 2. et in ipso justificati p fidem habemus demum pacem cum Deo, Deoque frui amico poumus, sed cum in Xro o Judæorum tntm sed Gentium Deus ee vellet Rom. 3. et pacem dare longinquis et propinquis Esai. 52. per illum quoque sublata inimicitia inr Judæos et Gentes, et uti ex pace cum Deo oritur Pax Conscientiæ, ita ex pace inr gentes, amicitia inr homines.

Quando E, Xrus dixit Pax vobis, omnem illam Pacem illis apprecatus e, sed o hoc tntm verum etiam pmisit et addixit, ut qdare pacem poterat, et implere reipsa, quod Sacerdos typice in Benedictione illa Sacerdotali

dotali apprecari, et addicere in solenni illa Benedictione debebat.

Verum id ō caret Emphasi, quod id fecit Resurrectionem ea e. rāoe ostendit se resurrexisse, ad nostram Justitiam Rom. 4. vs ulto, p quam Pacem habemus apud Deum, Rom. 5. v. 1 si e. ō resurrexisset adhuc eemus in pctis nris, 1 Cor. 15. nullaq adeo Pace vra fruaremur.

Hinc statim postq hac dixisset, ostendit illis manus et latus suum, Lucas ait hoc factū cum putarent se videre Sprum Duo Ex Xrus voluit eadem opera docere sc: quod Crpus suum sit verum Corpus, constans Carne et ossibus, visibile, palpabile, quoo refutavit Eorum Errorem, q Xro affingunt Corpus ita Spirituale, ut sit ubiq, et p oīa qsi penetret, Deinde quod vera pacis Caa sit qrenda in ipsius passione et morte dum Manus et pedes p fossos et latus p fossum ostendit, nam p ipsius vibices Sanatio ctingere debebat nbs, Esai. 53. et reconciliavit nos p suam Carnem in cruce, quando portavit pcta nra in crpre suo Col. 2. Ephes. 2. 1 Pet. 2. unde simul ~~Xrum~~ patet Xrum verum retinuisse Corpus, neq transivisse fores Clausas, ß eas aperuisse, alias fieri ō potuisset ut hac ostenderet verè, qa ō potuissent hac in crpre ō vero locum habere, Corpus autem verum ō penetrare aliud Corpus apud oēs q Raoe utuntur in confesso e.

Cum

Cum hac Rãoe liberasset Dplos à Dubi-
taõe, et simul illuminasset illos, ut intelli-
gerent Scras, gavisi st, quod viderent Domi-
num, Et sane unica hæc e veri gaudij Caa,
quod Jesus Xrg pp pcta traditg e in mortem
et resuscitatg ad Justificaõem nram,
unde Angeli annunciantes Xri nativita-
tem, annunciare se dixerant magnum
Gaudium, et postea gaudij illig Caam
cantico suo Luc. 2. explicant, gloria in
excelsis Deo, pax in terris et beneplacitum
in hominibg, quando E, hunc Xrum o vide-
bant tantum, β et audiebant illum sibi Pa-
cem apprecari et addicere, merito gaude-
bant, Gaudium e oritz ex fruitione v spe
boni, magnum erat illud bonum Pax Dei et
Xri, quæ superat oem captum Phil. 2.
unde o sine Causa exultabant et læta-
bantur, quanquam ut lucas loqtz gaudiũ
illud cum dubitaõe cjunctum eet
donec illis Mens aperiretz ut intellige-
rent Scras, ut sciamg oe nostrum gau-
dium et Conscientiæ Pacem, oriri ex
fide in Xrum mortuum et resuscitatũ,
quo nitatur testimonio Scræ de illa
uti eam ob Caam 1. Cor. 15. plixe docetz
Xrum et mortuum et resuscitatum ee
secundum Scras, et hoc quod hic legimg
pdixerat Xrg Joh. 16. ubi Dplos cparabat
cum muliere gravida, q dolores patiatz
quando enititz, β gaudeat noto jam hoie,
respiciens illorz tristiam ob nuntium
instantis mortis, et gaudium cognita
Resurrectione, ut ibidem videndũ e Xs 20. etc
Hæc cum ad cfirmandum ipsorz Xs 21.
fidem intervenissent iterum dixit
Pax vobis

Pax vobis vs. 21. o sine rãoe, ut npe o tantùm ostenderet momentum rei repetitione illa, ut scirent in pace illâ sitam ee oem felicitatem et ut Deus in illis excitaret desiderium, et denique certitudinem pacis illius indicaret, But simul ostenderet tum demum nos habere pacem in ipso, si credamus in ipsum ut mortuum et resuscitatum, Justificati e. p Fidem in ipsum, pacem demum habemus, et accessum ad Graam Rom. 5.

Simul autem illos mittit, uti ipse à Patre missus fuerat et ut officio suo rectè fungi poent adhibito externo Signo Sprum ipsis addicit et pmittit quaeque futura sit illorum potestas et officium indicat vs: 22. 23. et 24. Quod missionem attinet, dubitari neqt, quin quando Xrus dicit: Mitto vos eo ipso illos ut Aplos suos et Legatos ac testes oculatos mortis et Resurrectionis suae emittere in Mundum, ad praedicandum Eglium, et Remissionem pctorum in Nomine suo, Et requirebatur talis missio, ut Paulus indicat Rom. 10. quomodo e. pdicare potuissent, ut veri se Legati Xrus, o jussi fecissent, ut et Sonus illorum exiret in unipsam Terram ut e ibid: ex ps 19. Xrus eos mittit, qui currunt cum o mittuntur, increpantur Jerem: 23. et q missi st à Xro in nomine ipsius recipi debent, et vbis illorum fides et obedientia debetur cum Legatus sit ut q misit ipsum.

Ut autem illigerent veram Legationis suae rãoem et finem addit quod ipsos mittat, quemadmodum

qemadmodum ipse missus erat à Patre, eo e-
ô hoc indicare vult, illos sibi æqles ee, v idem
ee illorum ac suum munus et dignitatem statim
indicare vult q origo sit vræ missionis, quo fu-
re, q authoritate et potestate illos mittat,
quemq ad finem, Sc: qa Xrus missus erat à Patre
ut Angelus Foederis, ad glorificandum Deum,
et sanctificandum ejus nomen ut supra Cap. 17.
visum e, et jam munere illo defunctus
erat et mandatum Dei pegerat ibid: hinc
à Patre glorificari debebat, ut eodem loco
dz, hinc oīs potestas illi dare debebat in Coelo
et in Terra, impr: Rex et ppli redemti Dnus
declarari debebat, hinc Ei Regnum ejus p
Præcones hos annunciari debebat ad ipsius
gloriam, et vis mortis ac resurrectionis
ejus ad remissionem oium pectorum verorum
subditorum, ut Sc: gentes fierent ipsius
hæreditas, ipse Lux et Salvator gentium
quoqz, uti diserte jussit Matth. 28. docere
oes gentes, Et hinc patet maam prædica-
tionis hanc ee, quod Jesus Xrus missus
fuerit à Patre ut Salvator Mundi, et
nil loq debebant, n q Xrus in substantia lo-
cutus fuerat, hinc supra dixerat, Sprum
oia q ipsis locutus erat, ipsis in memoriam
revocaturum et porro docturum atq ex-
plicaturum Cap. 14 vs. 26. 15: vs. 26. 16 v. 7 etc.
Xrus E, fuit Legatus Patris, Apli Legati Xri.
Verum ut scirent o tntm se veri ad
tale munus, Bex illi quoqz se pares futuros,
pmittit Sprum, adhibuit autem Signum,
insufflaoem, Cum Deus primi hois Corpus
creasset ex Terra, insufflavit ei Sprum
ut eet

552. ut eet animal vivum, hic quoqz Xrus dz
insufflasse iis, Rem Sprualem adumbrare
voluit p Corporalem, ß quod Sprum adumbra=
re voluit p halitum oris sui, eo indicavit
o tantum Sprum ee Sprum vitæ (: neqz
e. sine respiraoe vivimq:) ß pterea in=
dicasse videt Sprum ee suum Sprum,
et o tantum à Patre, ß et a se procedere,
ut q de iis q Xri erant sumere debebat,
q illis annuntiaturq erat, ut antea nos
docuit ipse Xrus, veritas e. quam docet,
et in quam ducit veritas Xri e, ut lo=
quar ex Ephes: 4. Omnia e. q Apli docti
et ducti à Spru annuntiarunt nihil q=
tinet pter Xrum eumqz crucifixum, ut
Paulus ait 1. Cor. 2. Sed præterea eo modo
docuit illos p Sprum illum victuros
et locuturos, Deniqz ita ostendit se Sprum
dare ex Potestate unde dicit accipite
Sprum S. ut quem ipse dare poterat uti
ex coll: Matth: 28. patet, An hæc verba in
hunc sensum interpretari dbamq, ut illis
indicetur, illum jam actu dedisse Sprum,
an in hunc, ut pmisisse putemq Sprum
disquiri potest, posteriq colligi poe videt
ex Luc: 10: vs. 49. ß utrumqz dici potest,
et quod dederit illis Sprum, et quod pmi=
serit, ut Sc: jam in illis inciperet operari,
et postea operaret illustrius, Explicandu
e. hoc de operationibus Sprus, cum Sprus alio
modo nec dari, nec accipi poet quomodo
autem

autem Xrg dicatur dare Sprum, id secundum illam S.S. Trinitatis Oeconomiam de q̃ aliquoties egimus, explicari debet, extra quam Personæ S.S. Trinitatis, æq̃lis Dignitatis et Divinitatis sunt.

Instruit autem illos de Effectu illius missionis, quod quorum remiserint peccata, v. retinuerint eorum pcta remittenda, v. retinenda sint sc. apud Deum. Id quod remittendum dt pctm vertitur ἁμαρτία quod notat aberrãoem tum à Scopo, tum à Regula, atq; ita transgressionem diuæ Legis, quæ separat à Deo et beata Dei comunione q̃ e finis, et ee dt Scopus Religionis, p se patet peccatum peccatori p se remitti o poe, qa quod factum semel infectum fieri neqt, neq; unquam laudari aut pbari, quod malum e et fuit, β qa pctum Reum facit iræ diuæ et æa miseriæ stylo Scræ remitti dz, quando poena remittitur, ut quis liberetur à Damnaõe, Talis Pctorum remissio e in sanguine Xri, ut ipse docuit Matth. 26. et post ipsum ubiq; Apli, facta enim in ipso Demonstrão diuæ Justitiæ, pp pcta ipse ut ἱλαστήριον ppositus fuit, ad Remissionem pctorum in sanguine ipsius, et extra illum nulla Salus Act. 4. nulla Liberão à corruptione à Dominio ac poena pcti, in ipso Sapientia et Justitia, Sanctificão Explena Redemptio 1. Cor. 1. et hoc Apli annuntiare debebant ad Salutem Credentium, et q verè credituri erant p ipsorum Prædicationem, verè quoq; impetraturi

impetraturi erant remissionem pectorum
Hoc indicat E. hisce verbis, quod Praedicatio illo-
rum verè sit habitura illum Effectum, atque
sit futura Potentia Dei ad Salutem Electorum
et contra, quod quo sunt credituri in Xrum secun-
dum verbum Aplorum, illorum pecta retinenda sint,
et illi mansuri sub Reatu et Damnaoe, uti e.
nulla e Damnao in iis q sunt in Xro Jesu Rom. 8.
vs. 1. ita contra anathema e, quo amat Jesum
Xrum, et uti q credit salvabitur, et ita q non
credit, sup illum manet ira Dei Joh. 3. Neque
fieri aliter pt, q e. contemnit Salutis Caam,
Xrum et Salutis nuncios, Aplos et verbum illo-
rum, is o pt o privari ipsa Salute, effugere
neqt, q tantam Salute negligit Hebr. 2. et
se ipsam vita aeterna indignum judicat Actor. 3.
Uti E. hoc verum e, ita Specialius videtur
innui, quod illi quoque per illuminaoem Sprus,
sint dijudicaturi recte, credentes et non
credentes, ut point consolaoem Eglij appli-
care credentibus et illis in nomine Xri re-
mittere pecta, id e certo denuntiare quod
ipsis sint remissa pecta, et o credentibus ea
retinere, id e illis denuntiare damnaoem
certam, ita quod hoc modo sint facturi,
id Deus sit ratum habituro. Et haec e Praero-
gativa Aplorum, q habuerunt infallibilem
ductum Sprus S. Et nulla raoe sibi tantam
authoritatem attribuere point Sacerdotes
Pontificij, q o point discernere fideles et
infideles, eo modo per infallibilem Sprus S.
ductum, sed tantum in genere ex verbo Dei
Salutem credentibus, aam miseriam o
credentibus annunciare, Dubij interim
qs credat v o, atque adeo an o in illo suo
Judicio fallantur, si huic v illi applicent
Sententiam

Sententiam vbi Dei qdqd sit de illis, hoc certu e, Aplor vbum cum sit norma fidei ad Salutem in veneratione habendum.

Hæc gesta fuerant Thoma absente ut docet vs: 24. Erat is Aplus unus ex duodecim, qs Xrus volebat ee testes suos secundu Testimonium Sprus S. uti supra visum Cap. 15. vs: 26. et cur duodecim elegerit evidens e nempe ut Ecclia Christiana responderet Israelitica, et ut duodecim hi eent qsi duodecim Patriarchæ Spiritualis Israelis Dei in N. T. Patres o secundu Carnem β secundum Sprum, unde ubiqz eo alluditur, quæ prolixius exeq nostri nunc o e instituti. Cognomen ipsi erat Διδιμος s. geminus, ut videtur quod alius cum ipso uno partu editus fuerit, id quod de illo narratur e, quod abfuerit cum Xrus reliquis appareret, ita ut eam ob Caam carere diceret Præsentia Xri, uti Xrum non vident, q illum o vident in Coetu Aplor ubi se illis patefecit, id e q illum o cognoscunt ex vbo Aplor. Hinc necessum erat, ut cum rediret ad Collegas suos illi gaudij sui illum participem facerent, et nunciarent visum sibi Dominum, Ea Raoe recte fungebant Officio suo, quod erat testari de Xri Resurrectione, Charitatem quoqz exercebant erga fratrem, quem erudiebant de re tanti momenti ad Salutem, n enim Xrus resurrexisset ad Justificaoem suor, mansissent in suis peccatis 1. Cor. 15. ita etiam glorificant Xrum

vs: 24.

cant Xrum ut victorem mortis et ita nunti=
ant ipsius Resurrectionem, ut ostendant se illum
ô cperisse talem, qlis ipsis visus fuerat antea,
Dominum nempe noverant enim jam post
passiones ipsius gloriam futuram Demonstra=
tus jam erat Xrus Filius Dei in potentia p Resur=
rectionem ex mortuis, Et si forte nondum
oem gloriam Xri cverunt, saltem dubitare ô
poterant, illum ee verè Dominum Regem,
Messiam, Dominum illum cui dixerat Dnus
Sede ad dextram meam ψ. 110.

Procul dubio hoc nuncium gratum accidebat
Thomæ nil magis desiderabat, quam quod de eo
certus eet ad plenam et quamvis crederet,
attamen ob Rei Magnitudinem et momentum
vix poterat sibi id psuadere, hinc ut cum illis
credat cupit sibi Dominum quoq eodem modo
apparere, testatus se credere ô poe, nisi in
manibus Xri videat vestigia clavorum etc: Hoc p. d.
aliquo modo erat infirmitatis et ignorantiæ
Scrarum, q satis prædixerant Xri Resurrectione,
Diffidiæ ejus quod ipse Xrus dixerat, et quod
viri fide digni testabantur quanquam cum
cjunctum eet cum amore Xri, et videtur
etiam indicare desiderium plenæ certitudi=
nis, Xrus illi infirmitatem illam cdonavit
et forte voluit in ipso extare Exemplum in=
firmitatis humanæ, ut pateret quam difficile
sit credere in Xrum mortuum et resuscitatum
nisi se Xrus sglari raoe patefaciat, quod tam
ostendit apparitione nova, postea vero fecit
et facit p Verbum et Sprum, uti ipse indicat
vs. 29.

Igitur cum tanto Desiderio flagraret Tho=
mas videndi Xrum, et ex certis indicijs et
signis

signis resurrectionem ejus cognoscendi, post re-
ditum iterum Thomæ ex reliquis apparuit Xrus,
eodem modo ut antea, eademque illos oratione
allocutus fuit, singulari a. modo Thomam vs. 26. etc.
Quod attinet tempus, non omnino absque ratione est, quod
quidam putent Xrum eo singulare quid indicare
voluisse, et mysterium illi sub bee Sc: tempo-
ra N: T: septem Periodis absolvi judicant se-
cundum Scram, cum post illas Xrus plene cognos-
catur in gloria, atque ita existimant id Xrum
etiam innuere voluisse hac sua apparitione,
quomodo post septem Periodos N: T: suisse
sit plane revelaturus, quando adveniet in
gloria sua.

Statum Dplorum si spectemus, erant congregati
et cum Reliquis Thomas, quomodo indicavit
Xrus, quod per Aplos velit innotescere, quodque
nemo illum recte cognoscere potest nisi in
consortio Aplorum, hoc est nisi per Doctrinam
eorum. De circumstantia illa quod foribus
clausis apparuerit et in medium eorum con-
stitit, antea egimus, ut ex de allocutione
hoc tantum notari potest, quod Xrus iterum
pacem apprecando et addicendo doceat hoc
omne omnis felicitatis compendium, si pace fruamur
cum Deo, cum propria conscientia cum
aliis hominibus rebusque quibuscunque, unde o
immerito dicit Aplus, Pace Dei, que superat omnem
captum, corda et animas nras custodiri in Jesu
Xro Phil. 4. vs. 7. et tranquillitas animi perfecta
est pax, atque ita quoque perfecta felicitas, conveniebat
hoc Summo Sacerdoti apprecari pacem, et addicere
quemadmodum Typus ejus tantum vovere poterat.

Thomæ a. singularem curam agit, ut
illum in

558. illum in Fide ꝯfirmet, Medium quo utitur
ē illud, quod ipse Thomas definiverat Vs: 25.
immissio sc: digiti in latus, et intuitus manuum
ac pedum etc, finis ut ēēt fidelis, non infidelis.
Non sine Caā Xrꝰ hoc postulasse videtur, revera
enim eo modo judicabat Xrꝰ, ut nobis videtur,
reqri ad id ut pacem in eo habeamꝰ, cōmunio=
nem cum ipso ut crucifixo, q cōmunio apte
adumbrari potest ꝑ imissionem digitorum
in latus et adspectionem vulnerꝝ in manibus,
uti olim quoqꝫ actus fidei ꝑ quem habemꝰ cōmuni=
onem cum Xrō, adumbratꝰ ē ꝑ intuitum Ser=
pentis ænei, Præterea Xrꝰ crucifixꝰ ē objectum
fidei et ni certi simꝰ de xbi Crucis veritate
credere firma fide ō poumꝰ.

Hoc a. modo planè certꝰ fiebat Thomas,
q Xrum quem optime noverat, et quem in
Cruce p. d. viderat, et quem mortuum et sepul=
tum fuisse noverat, nunc coram intuetur,
cum oibꝰ signis et argtis Crucis, Et hoc Xrꝰ
explicat qndo hunc ēē dt finem, cur se ita
illi patefaciat, ne sit infidelis, ꝫ fidelis indi=
cans se ō nisi crucifixum ēē verum fidei ob=
jectum, hocqꝫ ēē officium hominis, ut credat
in se, ut mortuum propter peccata et resusci=
tatum ad justificaōem, Et inde illud quoqꝫ
p. si ꝯtextum spectemꝰ neminem habere
pacem nisi in ipso Rom 3. Deniqꝫ hic Locus
ꝓbat, de quo interdum ꝯtrovertitꝫ ꝑ πίστον
in S. Sra intelligi eum q credit verè in
Xrum ut mortuum et resuscitatum.

Non frustra et in vanum adhibitum
Vs. 28. fuit illud medium externum, ꝫ cum illo
Xrꝰ et

Xrg et Sprg ejus cooperati fuerunt in Thoma, q credidit, ita ut in fide quoq locutus sit, ut e 1. Cor. 15. inquiens Domine mi et Deus mi, v si mavis, Dominus meus, et Deus meus, est Sc. Jesus Xrg; Socinianis ut notum, putant tantum Exclamationem verbis illis inee, qualis saepe ab hominibus adhiberi solet, quando illis quid obvenit, quod mirantur, verum id ex seqq. v. facile refellitur, ubi Xrg aptè satis dicit Thomam hisce verbis fecisse confessionem fidei suae in Xrum, et utiq ubiq Xrum Dominum vocarunt Xrg e. docuerat Dplos se Dominum ee Patri aequalem, unum cum Patre ut superius visum; Evangelista noster hoc quoq dt in initio hujus Eglij, hinc dubitare o poumus haec verba respre Xrum et Thomam iis agnoscere et profiteri, Jesum ee Dominum suum, o quocunq modo, s quomodo Deus e Dominus, q e Dnus absolute, Jure Creaois et conservaois, et ita simul agnoscit, quando suum Dominum vocat, quod ab ipso redemptus sit, et emtus, atq ita peculium Xri, praeterea, quod promptus sit ad obsequium hujus Domini, et ad glorificandum illum, Spru et Cpre, quodq ab ipso velit regi, atq etiam defendi, Et quando Deum suum vocat, tribuit Xro oem gloam Deitatis, et qd qd in Deo e perfectionis, agnoscit ipsum p Creatore coeli et Terrae, p eo in quo vivat, sit, et moveat, impr: vero dum suum vocat Dominum, sibi appropriat Deum, et testatur quod illum agnoscat p Sanctificatore, Justificatore et glorificatore, hoc e. in est verbis illis: significat Scra teste, ut videre e in formula foederis graae Gen. 17. Exod. 20. coll. Ezech: 20. vs. 12. 20: Rom. 13. Hebr. 11 Matth: 22. etc.

unde

560. Unde beati pdicantur quorum Jehova Deus est, ie quorum Deus est xvpios ψ. 33.

Verum dum ille eâ Raõe phibet Testimonium fidei simul docet illum ô habere, cur admodum glorietur, vel aliis se præferat, q noluerat credere nisi Xrum videret etc. illos E, ô minus, imo magis beatos prædicat, q ô videntes credunt, Fidem ô pendere à visione Xri corporea manifestu e, inde, quod plurimi eorum, q Xrum viderunt in carne fuerunt ἄπιστοι, neq e. fieri poterat aut debebat, ut Xrus videretur secundum carne, ô debebat e. manere in terris in qbus si mansisset Sacerdos ô fuisset, uti docet Aplus Hebr. 8. Et ipse Xrus hoc plixius explicuit supra, itaq prædicari debebat et pponi p Eglium, ut q sit assumtus in Coelum, et in nomine ipsius annuciari beata et æterna vita ac salus. Quotquot E erant credituri in Xrum, quem ô vident, illi p.d. beati erant futuri q enim credit, habet vitã æam, et salvabitur, ut vidimus Cap. 3. vs. 16. q credunt in nomen ipsius accipiunt potestatem ut sint filij Dei, et ut tales se gerunt, et hinc merito dicit Xrus eos beatos ee, præterea vis fidei magis e conspicua, quando non videntes credimus ea q ô videntur, magis etiam ea raõe Deum glorificamus, quando illius testimonio fidem adhibemus de iis q ô videntur, præterea illorum sors erat futura melior, q ô videntes erant credituri, qa illi multa erant visuri, q Apli ô poterant videre, et liberi erant futuri à malis illis, qbus Apli obnoxij erant, qa hi q viderant oculis ita testari debebant ut morte etiam ea obsignarent, Saltem beati sunt ô videntes et credentes, Et hæc e consolaõ eorum q Xrum in carne ô viderunt, β vim ubi Crucis experiuntur per

Operaõem

Operaõem Sprg, ad Fidem, Resipiscentiam et Salutem.

Hæc postquam narrasset Eglista nr, Parenthesin quandam adhibet Vs. 30. et 31. in q̃ docet, quod ō oia q̃ Xrg edidit signa, scripta sint ab ipso, et quo fine, q̃ scripsit scripserit, Docet primo ō oia signa q̃ Xrg fecerit coram Dplis scripta ee in hoc libro, p signa Xri intelliguntur opera ea, ex qbg tanquam Signis et Notis intelligi poterat, ac pspici, quod sit Xrg Pmissg Messias, Filig Dei, Mundi Salvator, Illa fecit Xrg vi divina Dei digito, et potentia Matth. 12. erant enim talia opera, q̃ Deum solum poterant habere p Caa, et ō pendebant à potentia et ordine Causarum secundarum, illa fieri debebant coram Dplis, qa illi alias ō potuissent gfirmari in fide Xri, et ee testes dictorum ejg factorumq, Sed cum illi ō spr victuri eent, scribi debebat, ad institutionem Ecclæ N. T. ut sc: eent norma fidei et vitæ, Sed ō oia tn necesse erat scribi, q̃ facta erant coram Dplis, q̃ sertim cu ō tantum ex Scris et signis tprum cognosci poet Jesum ee Xrum, sed ex pluribg operibg et signis q̃ facta st post tpra Aplorum, hinc dt non omnia ee scripta in libro hoc. poumg proxime intelligere de Eglio Joais, q ō oia scripsit, β συνεργοις suis etiam aliquid scribendum reliquit, ut patet ex historia Eglica, et collaõe Evangelistarum. Sunt tamen q putant hoc illum dicere de libro N. T. q ō oia signa Xri gtineat, videtur tamen Johannes

distinctè hoq

562. distincte loq de libro suo, quanquam si rem
ipsam spectemus, o e, cur obloquamur, vix e
dici potest, oia q Xrus fecit signa scripta
fuisse ab oibus simul. Quis autem sit verus
scriptionis finis, fides nempe indicat ponit
simul quod verum fidei objectum, Jesus
Xrus filius Dei, qs fructus fidei vita, q ejus
Caa, nomen ipsius, Scripta E st q scripta st
ut credamus, Verbum enim debet ee medium
et instrumentum fidei, o conveniebat, ut vel
Deus spr immediate loqueretur cum hominibus, v
spr miracula fierent ad confirmandam Doctri=
nae Veritatem et divinitatem superat itaque,
ut q dicta erant et facta, ad Dei et Xri
gloriam hoiumque salutem, ea postea narrarent
et annuntiarent, ab iis, q ea audiverant
et viderant, et ne locus eet fraudum, ut
scriptis consignarent, vix e fieri potest, ut
res tam multae et magnae, tamque variae, me=
moria teneri, sine scripto, et ita solum per
Traditionem oralem propagari potuerint. Igit
cum ex illis dictis et factis Xrus cognosci debe=
ret, ut in ipsum crederent, scripta dt haec
ut credamus, quod Jesus sit Xrus filius Dei,
Objectum E fidei hoc e, Jesum quando
dt, Salvatorem dicit, et oportet ut Salvator
sit, in quem credi debeat ad salutem, et nisi
talis sit, nulla in ipso consolao hinc Jesu no=
men inditum fuit Messiae, ut indicaretur
illum populum suum salvaturum à peccatis,
Credere E quod Xrus sit Jesus e o tantum
hoc pro vero habere, sed et confugere ad ipsum
ut Salvatorem, velle per illum salvari,
ac pillu

ac p illū solum, illo modo, quem ipse præscripsit,
et secum statuere, extra illum nullam ēē salutē,
Et qd Jesus sit Jesus, hoc pbavit p signa sua, dum
e. sanavit oīs gnris morbos, Dæmonia ejecit, ci=
bavit hoīes, mortuos etiam resuscitavit imò ef=
ficaciter imperio Dei subjecit plurimos, pcipuè
Dplos suos solo vbo, utiq; pbavit se ēē Jesum,
et salvare poē ab oībg malis

Sed quod Jesus ille sit Xrg Filig ille Dei, credi
etiam debet, Aliquoties vidimg alternare pba illa
Xrg et Filig Dei, et ō imerito ut ἰσοδυναμότα ν
æqpollentia gsiderari pount, et Xrg qdem unctū
notat, id ē eum in quo singulari raōe id oē v=
rum sit, quod olim p unctionem Sacram ad=
umbratū fuit, ita ut sit veri nominis Sacerdos,
Rex et Propheta, q Sacrificio crpris sui verè
facit expiationem pectorꝝ, et sumo jure, et
suo nomine interpellare poit, Et deniq; men=
tem Dei p se ipsum nosse et patefacere, Talis
autem nemo ēē poterat, nisi ēēt θεανθρωπος,
aut filig Dei, Deg in carne manifestatg, oīa
e. pdicata filij Dei arguunt hoc, quod nempè
sit Deg et hōō, Credere hoc ē Sacrificium ejg
apprehendere, Sanguine illig se aspergere,
et cū illo accedere ad Thronum Grāæ ad im=
petrandam Remissionem pectorꝝ, et accessū
ad Deum, Deiq; beatam comunionem, il=
lius tanquam Redemtoris imperio se subjicere,
illig legibg obseq, et ita cpre et Sprū illum
glorificare, Deniq; ea q ipse docuit, hu=
mili Fide, et Obsequo recipere, et p Sprūm
ejg, et Legatos actos p illum Sprūm edoceri
velle et erudiri, de oī gsilio Dei, et ita
ad hunc θεανθρωπον gfugere, q ut hōō velit
et ut Deg poit succurrere et oīa donare,
q ad vitam

q̄ ad vitam et pietatem necessaria st.

Quis a. sit fructus Fidei indicat, nempe vita æa in nomine ejus, quid vitæ nomine veniat, et qdē in Emphasi, ubi absolute ponitur, aliquoties vidimus, nempe quod vita sit actuositas ex interno principio, vita mentis actuositas, et Operaōes mentis et qa Mens operatur cum Raōe et Conscientia, requirit operaō recta et jucunda, et hinc vita hoīis, st ē et Mentis et Cōpris Opaōes, et recta et jucundæ, q̄ ubi accipiunt suas pfectiōes in pfectissima p captu hoīis Dei comunione, amore et fruitione sine fine, hæc demum ē vra vita, q̄ alias vita æa solet vocari, talis vita ē finis Religionis veræ, et convenit tum naæ subti tum vlti Religionis, ea e. raōe Deus glificatur ab hoīe, et hoō in comunione Dei beatus fit.

Hæc E, quoq debuit ēē Effectus, ut Redemptionis Xri, ita fidei in Xrum, sine ea Jesus ō eēt Jesus et Xrus, ō salvaret plenè, ō redimeret pfectè, ō bearet pplum suum, neq plenè illis Deum patefaceret, et q̄ credit Jesum ēē Xrum secundum mandatū Dei, is frustra crederet, si reipsa ō experiretur, id vrum ēē in Xrō, quod ut vrum credere jubetur, ō potest a. Deus frustra qri Esai. 45. neq adeò frustra in Xrum credi, meritò E, dt hæc scripta ēē, ut credamus, et credentes vitam habeamus; Et ut adhuc clarius indicet, vitam ēē effectum mortis et resurrectionis Xri dt vitam haberi in nomine ejus, hoc notat qd vita detur vi meriti Xri ad intercessionem ipsius, et vi ipsius nominis quod verè possidet, quando vocatur Jesus Xrus, Filius Dei quod ita possidet, ut possideat tanquam nomen supra oē nomen. Hoc nomen E nominari, amari, celebrari dbt à credente gloriam Xri, ut qs habeat vitam in Xrō, unde supra vidimus ipsum Sprum dari in nomine ejus, et q̄ petimus petenda ēē in nomine ejus, sive spectent hanc sive futuram vitam.

Et ex his

Et ex his patet luculenter, quo aio legenda Scpra et oes ejus Partes, npe ut inde agnoscamq Jesum Xrum Filium Dei utqz credamq in ipsum et credentes vitam hbamq in nne ejus, unde seqt etia inde cognosci poe Xrum et sufficienter qgnosci ad fidem ac ad Salutem, ut o poit o et sumum ee eorq q scripta st eo fine pretium ac momentum, et praecipuum hominis officium ut illud legat, meditet, inquirat tamdiu, donec inde sapiens fiat ad Salutem, q in Xro Jesu est, et ad pietatem, fidem npe p Charitatem operantem sine q nemo Salutis in Xro particeps re.

Caput. XXI.

Caput hoc cum priori cohaeret, qtinetqz Continuationem hrisae de apparitione Xri post Resurrectionem ex morte, ejusqz dictis et factis

Tres ejus pount qstitui partes, prima qplectit historiam patefactionis Jesu Xri, q facta e Dplis ad mare Tyberiadis, Secunda qtinet Colloquium ejq cu Petro, de rebq tum Petrum tum Johannem spectantibq, Tertia Epilogum

in prima parte occurrunt

1 Ea, q apparitionem hanc pcesserunt, npe Piscatura Discipulorq, cujus recensetur

a. Occasio duplex, tum Discipulorq conventq, tum Petri p positio de piscando.

b. Reliquorq Dplorq consensq de piscando

c. Praparao ad illam,

d. Ipsa Piscao

e. Effectus Xs. 2. 3.

2. Ipsa